

И. Е. Винокуров төрөөбүтэ 100 сыла

ҮЙЭ-СААС ТУХАРЫ УМНУЛЛУО СУОҔА

Илья Егорович Винокуровы 1954 сыллаахха Нам тутар учаастагар болуотунньуктар биригээдэлэригэр биригэдьириди сылдьан көрөрүм. Биһиги бастаан Бөтүң оскуолатын тутуутугар Сергучев Егор биригээдэтигэр оскуола кырбыһатын оңорууга, ол кэнниттэн мин Бөтүң олохтооҕо Петров Василий диэн уолу көмөлөһүүннэрэн үрдүн штуркатуркалаабытым. Ити үлэлэри бүтэрбиһиит кэннэ күһүн оройуонда биригээдэ тэрийэн минигин биригэдьиридэппиттэрэ уонна МТС-ка икки квартиралаах дьиэни туттарбыттар.

Онтон сэллик балыһатын дьиэтин көндөйүн тутуутугар, ол кэнниттэн Соловьев Илья Петрович биригээдэтинээн умайбыт кулууп онугар саа кулууп тутуутугар үлэлээбиһит.

Ити үлэлэри үлэлиир кэммитигэр Илья Егорович тутар учаастакка тутуу үлэлэрин көрө-истэ хаста да тахса сылдыбыта уонна үлэһиттэри кытта объектарга сылдьан кэпсэтиһэрэ.

Биир түгүңдэ миинигин кытта, мин Хоту муораҕа Новосибирский уонна Ляхов арыыларыгар сылдыбыһыптын билэн, балаҕа кэпсэппитэ. Илья Егорович былыр эдэр сылдьан ити арыыларга атыһыттары кытта киирэ сылдыбыһытын ахтан баран, оччотообута кини сылдыбыт кэминээҕи кырдыаҕастары сураһыта уонна кини билэр дьоһунуттан Иванов Гаврил - Уһун Хабырыыс уонна Винокуров Степан - Кэриэй Ыстапаан баалларын истэн сэргээбитэ.

1955 сыллаахха олунньуга этэ быһыылаах. Биһиги Сергучев Егордуун Дьокуускайга тутуу үлэһиттэрин конференциятыгар Нам тутар учаастагыттан делегатынан киирэн кыттыыны ылбыһыт. Конференция Якутстрой хонтуоратыгар буолбута, онно Илья Егорович тыа сиригэр, эмп, үөрэх, культура тэрилтэлэригэр тутууну ыгыты сорукутарыгар этии оңорбута. Конференция кизэ сөпкө бүппүтэ, биһиги Сергучевтуун ханна баран хонорбут буолла диэн муна турдахпытына Илья Егорович биһизэ чуо кэлэн: "Эһиги ханна да барымаң, сотору кэлиэм", - диэбитэ. Уонна Жорницкайдааҕы кытта кэпсэтэн, кэлэн биһигини дьизитигэр иддээн чэйдэтэн баран, дьизэбитигэр таһаартаран биэрбитэ.

Мин ити кэмдэ комсомол путевокатынан Модукка Каганович аатынан колхозка үлэли бараары сылдьар этим. Ол туһунан Илья Егоровичка кэпсээбитим, ону кини: "Эн сөпкө быһаарыммыккын, бэйэң дойдугар олохсуйар бэрт буоллаҕа дии", - диэбитэ уонна кини биһиги оройуоммутугар тутууга олохтоох специалистар, кадрдар суохтарын эһитэ, эн үөрэммитиң буоллар диэбитэ.

Илья Егорович бэйэтин төрөөбүт Намыгар тутууну ыгытыга олус кыһаллара, ол курдук оройуонда культура дьиэтин, үөрэх, эмп тэрилтэлэрин дьизэлэрин тутууну саҕалаппыта. Мин Илья Егорович Винокуров салаататынан үлэли сылдыбыһыптын кизэн тутта саныыбын. Кини бөдөн государственнай, политической деятель быһыытынан бэйэтин төрөөбүт республикатын дьонугар үйэ-саас тухары умнуллуо суоҕа.

Василий МАКАРОВ, Модут олохтооҕо.

Сабаҕалааһын

АЙМАХТЫЫ БУОЛУОХТАРЫН СӨП

Саха норуотун уһудучулаах государственнай, партийнай, общественной деятель М. К. Аммосов төрөөбүт ийэтэ Анастасия Леонтьевна Куһаҕан Ыл нэһилиэтин Винокуровтар кыыстара этэ. Куһаҕан Ыл нэһилиэтин Винокуровтара, кырдыаҕастар, сабаҕалылар. Оччотугар М. К. Аммосов уонна И. Е. Винокуров бэрт ыраабынан да буоллар аймахтыы буолуохтарын сөп курдук. Историк Дмитрий Макаров суруйбут кинигэтигэр Илья Егорович Аммосов ийэтинэн аймахтыылар диэбитэ бигэрэтир.

Аны Илья Егорович Максим Кировичтан биир сыл уон биир ыйынан эрдэ төрөөн аҕа саастаах эбит. Араа-бараа тэңнэ улааппыттар.

Ол эрэри кинилэр эдэр саастарыттан өлүхтэригэр диэри саатар кылгас кэмдэ бииргэ түмсэн үлэлээбиттэрин, эбэтэр биирдэ эмэ көрсөн, ирэ-хоро кэпсэппиттэрин туһунан баччааңда диэри билибэт.

М. К. Аммосов Дьокуускайга үөрэнэ сылдьан революционнай үлэҕэ кыттан, Саха сиригэр Советскай быһааһы олохтоһуунда үлэлэхэр кэмигэр И. Е. Винокуров хоту Булуңна,

Новосибирский арыыларга баай атыһытыгар хамначчытынан үлэлээбитэ. 1921 сыл сайын дойдугутар кэлэн баран партизанскай этэрээккэ киирэн үрүн баанданы утары сэринлэспитэ. М. К. Аммосов 1928 сыллаахха Москваҕа партия Киин Комитетын аппаратагыр үлэҕэ барыар диэри Илья Егорович Намца волисполком, Булуңна окрисполком председателинэн үлэлээбитэ. Ошон Максим Кировичтыын көрсүбэтэхтэрэ быһыылаах.

Арай 1921 сыллаахха партийнай курска үөрэнэ сылдьан Саха күбүөрүнэтин партийнай тэрилтэтин салайааччытын М. К. Аммосовы көрсүбүтэ. Губревком председателэ Платон Алексеевич Ойуунускай уоттаах-төлөннөөх тыл этиитин истибитэ диэн биллэр.

И. Е. Винокуров М. К. Аммосовы олус үрдүктүк сыаналырын, ыткытырын, буруйа суоҕун билэрин туһунан бэрт абыһах түгүннэрин ахтар кыахтаахпын.

Илья Егорович сэри бар турдаһына обком бастакы секретарынан үлэли олонор Москваҕа командировкаҕа

бардаһын аайы Аммосов көргөттэригэр материалнай уонна моральнай өттүнэн көмөлөһөрө, сүбэллэрэ-амалыһа үһү.

1962 сыллаахха Якутскайга кэлэ сылдьан М. К. Аммосов көргөнэ Рая Цугель "Кыым" хаһыат редакциятын үлэһиттэрин кытта көрсүһүүтүгэр "Биһиги олохпут ыар кэмнэригэр Максим Кирович биир дойдулааҕа И. Е. Винокуров Москваҕа бара сырыттыбын аайы биһизэ сылдьан, элбэх сүбэни-аманы биэрэн, моральнай улахан көмөнү оңорор. Ону кэнники оҕолорбут, бу олорор кыһылым Яна да туоһулуохтара", - диэбит.

1955 сыллаахха туох да буруйа суохха репрессияламмыт Максим Кирович Аммосовы реабилитациялыыр туһунан партия Киин Комитетыгар партийнай хонтуруолга сайбылыаһына ыһыһыт уонна Аммосовы үчүгэйдик билэрдий санаан Кагановичка киирэ сылдьарга көрдөспүт.

Гаврильев Н. С. ахтыһытын суруйда сизэ Аммосова Лена, Хатын Арыы орто оскуолатын үөрэнээччитэ.